

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: UP II 01 – 043/24-5/2
Podgorica, 23.05.2024. godine

Na osnovu čl. 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i čl. 126 stav 6 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list CG", 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), rješavajući po žalbi Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. UP II 01 – 043/24-5 od dana 07.05.2024. godine sa dopunom UP II 01 – 043/24-5/1 od 13.05.2024. godine), Savjet Agencije za elektronske medije na sjednici održanoj 23.05.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

1. Usvaja se žalba Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ i poništava Rješenje Agencije za elektronske medije br. UP P 02-043/24-20/4 od 18.04.2024. godine.
2. Odbija se kao neosnovan prigovor koalicije nevladinih organizacija „Ravnopravno“ u dijelu koji se odnosi na programski sadržaj „Argumenti“, koji je emitovan dana 14. marta 2024. godine u periodu od 20:00:06 do 21:30:25 sati (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. UP P 04-043/24-20 od 20.03.2024. godine).
3. Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja odredaba čl. 55 stav 6 i 56 stav 4 Zakona o elektronskim medijima, čl. 7, čl. 8 stav 1 i čl. 11 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 35/11, 7/16 i 8/19) i tač. 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01, u vezi sa objavljivanjem informacija o Nacrtu zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, tokom emitovanja informativne emisije „Dnevnik 2“, dana 11. marta 2024.g. u periodu od 19:30:01 do 20:02:20 sati.
4. Upozorenje iz tačke 3 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja obaveze emitera da:
 - a) u proizvodnji (uređenju i emitovanju) informativnog programa to rade profesionalno i odgovorno i na način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji (član 55 st. 6 Zakona o elektronskim medijima i član 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
 - b) obezbijedi da se u televizijskom programu događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja primjereno zastupljeni, da mora podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima (član 56 st. 4 Zakona o elektronskim medijima i član 8 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
 - c) u proizvodnji informativnog programa poštuju načela objektivnosti (član 8 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima);
 - d) programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike (član 11 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).

5. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, u emisiji „Dnevnik 2“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 3 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla upozorenje emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' jer je, dana 11. marta 2024. godine u okviru informativne emisije 'Dnevnik 2' propustio da doprinese cjelovitom i objektivnom informisanju javnosti o procesu izrade Nacrta o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja.

6. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice je dužno da, u pisanoj formi i u roku od 24 sata od emitovanja, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 3 ovog Rješenja.
7. Ovo Rješenje će se objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org
8. Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore.
9. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Rješenjem Agencije za elektronske medije br. UP P 02-043/24-20/4 od 18.04.2024. godine, a povodom prigovora koalicije NVO „Ravnopravno“ iz Podgorice (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br UP P 04-043/24-20 od 20.03.2024. godine) javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (u daljem tekstu: „emiter“), izrečeno je upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja odredaba čl. 55 stav 6 i 56 stav 4 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20, u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 7, 8 stav 1 i 11 st. 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 7/16 i 8/19, u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01, u vezi sa objavljivanjem informacija o Nacrtu zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, tokom emitovanja informativnih emisija „Dnevnik 2“, dana 11. marta 2024.g. u periodu od 19:30:01 do 20:02:20 sati (32 minuta 19 sekundi) i „Argumenti“, dana 14. marta 2024.g. u periodu od 20:00:06 do 21:30:25 sati (1 sat 30 minuta 19 sekundi).

U ostavljenom roku, emiter je uložio žalbu, sa dopunom Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: „Savjet Agencije“) protiv navedenog prvostepenog rješenja (br. UP II 01 – 043/24-5 od dana 07.05.2024. godine, sa dopunom UP II 01 – 043/24-5/1 od 13.05.2024. godine), jer je, po mišljenju podnosioca žalbe, „pobijano rješenje donijeto uz bitne povrede Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i Zakona o upravnom postupku iz razloga što je prvostepeni organ na pogrešan način ocijenio izjašnjenje žaliooca i samim tim donio nezakonito Rješenje“.

U žalbi se navodi da je „prvostepeni organ učinio povrede iz članova 11 i 12 ZUP-a jer je Rješenjem odbio izjašnjenje žaliooca, a da nije pravilno i potpuno utvrdio sve činjenice niti svjesno i brižljivo razmotrio emitovani programski sadržaj dostavljen od sektora za monitoring, pa se njegovo postupanje može smatrati neslaganjem sa Zakonom o elektronskim medijima i instancionih organa koji su učestvovali u donošenju istog“.

Nadalje, podnosilac žalbe ukazuje da je „emiter profesionalno i odgovorno doprinio slobodnom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji na način što je kako se to u izjašnjenju navodi, emitovana emisija 'Argumenti' predstavlja diskusiju koja je vođena na temu vjerskog suživota u Crnoj Gori i kako vjerske zajednice utiču na isti. Učesnici diskusije su bili vjerski poglavari crkvenih zajednica u Crnoj Gori u kojoj diskusiji su svi pojedinačno iznijeli mišljenje svojih vjerskih zajednica. Ovdje nema riječi o povradi nepristrasnosti i/ili blagovremenosti, jer čak tema emisije nije iziskivala hitnost, da bi javnost bila blagovremeno obaviještena“

U podnijetoj žalbi dalje se navodi: „da su kontradiktorne i međusobno suprotne tačke 7 i 8 na strani 8 obrazloženja prvostepenog rješenja, jer se prvo navodi da se 'ne može dovesti u pitanje pravo voditelja i medija da povodom procesa, koji je izazvao interesovanje javnosti, traži i prenese stavove o donošenju zakona i mogućih posljedica njegove primjene. Takođe se ne može dovesti u pitanje pravo voditelja i medija da svojim sadržajima podstiču ili doprinose debati o određenoj zakonodavnoj inicijativi, a posebno u imajući u vidu da se njom regulišu ostvarivanje i zaštita ljudskih prava, uključujući pravo na rodni indentitet“, a potom navodi da je emiter 'propustio da pruži cjelovitu informaciju o procesu izrade zakona i njegovim ključnim rješenjima, jer nije uključio drugu stranu koja se zalaže za usvajanje zakona'. Da je tako onda bi

tema emisije bila predmetni nacrt Zakona pa bi obaveza emitera bila da uključi u diskusiju i nekog iz oblasti prava i predlagača zakona koji bi iz domena svoje struke dali oprečna mišljenja i stavove, ali to nije bila tema emisije već se radilo o potpuno drugoj temi."

Prema navodima žalbe: „*prvostepeni organ je kontradiktoran i oprečan u svojim navodima. Prvostepeni organ tvrdi da je žalilac omogućio da tema nacrt zakona bude tretirana površno i usputno na način da su iznošeni negativni stavovi, ali i nepotpuni i neistiniti navodi. Kako se drugačije mogao obraditi jedan segment/tema koja nije bila primarno tema emisije i to od strane vjerskih poglavara. Ne može se očekivati od bilo kojeg vjerskog poglavara da sa teološkog aspekta daje pozitivna mišljenja na ovakve društvene teme. U ožalbenom rješenju nije jasno i nedvosmisleno obrazloženo kako i na koji način je žalilac povrijedio načelo profesionalnog i odgovorno doprinese slobodnom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji. Kako je i na koji način kod jasno iskazanog stava crkve koji predstavlja njen istorijski identitet, voditeljka emisije uopšte mogla, kako to prvostepeni organ navodi da da povodom učesnicima emisije za iznošenje negativnih stavova po ovom pitanju?"*

Apostrofirani su stavovi Evropskog suda koji se odnose na činjenice i vrijednosne sudove koji se zasnivaju na činjeničnoj osnovi i koje nije potrebno dokazivati: „*Novinar neće odgovarati čak i za netačno izrečenu činjenicu ukoliko je radio sa dužnom pažnjom i u dobroj namjeri. To konkretno znači da kada novinar ima legitimni cilj, a pitanje je od javnog interesa i uloženi su razumni naponi da se verifikuju činjenice, novinar ne smije da se smatra odgovornim čak i ako se dokaže da su dotične činjenice netačne."*

Pored toga, podnosilac žalbe navodi da: „*prvostepeni organ, dalje upozorava žalioca da je prekršio član 4 stav 1 tač. i) i tač. j) Pravilnika, a da prethodno nije omogućio žalioцу da se izjasni, konkretno postupak nije ni pokrenut za utvrđivanje da li je došlo do kršenja navedenog člana. Navedeno dokazuje ne samo da je Rješenje prvostepenog organa nezakonito, već gore opisano postupanje u ovom postupku. Sa izloženog jasno je da je ožalbeno Rješenje obuhvaćeno bitnim povredama Zakona o elektronskim medijima i ZUP-a, pa je na osnovu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, izrečena žalioцу upravna mjera."*

U dopuni žalbe (akt br. UP II 01 – 043/24-5/1 od 13.05.2024. godine) kao dokaz o izvještavanju na temu LGBT populacije dostavljeni su linkovi za sadržaje objavljene na Poratalu emitera iz kojih se, kako se navodi, jasno i nedvosmisleno može utvrditi koliko se javni emiter bavio ovom temom.

U konačnom podnosilac žalbe predlaže da Savjet Agencije usvoji podnietu žalbu i poništi prvostepeno Rješenje br. UP P 02-043/24-20/4 od 18.04.2024. godine

Na sjednici održanoj 23.05.2024. godine, Savjet Agencije je razmotrio predmetnu žalbu sa dopunom i tom prilikom ostvario uvid u sljedeće spise predmeta:

- Prigovor koalicije nevladinih organizacija „Ravnopravno“ (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-20 od 20.03.2024. godine);
- Nalaz Sektora za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga (akt broj UP P 02-043/24-20/1 od 21.03.2024. godine);
- Zahtjev za izjašnjenje upućen emiteru povodom navoda iz prigovora (akt broj UPP 02-043/24-20/2 od 21.03.2024. godine);
- Izjašnjenje emitera (zavedeno kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-20/3 od 01.04.2024. godine);
- Rješenje direktorice Agencije po prigovoru (akt broj UP P 02-043/24-20/4 od 18.04.2024.godine);
- žalbu emitera, sa dopunom (akti zavedeni kod Agencije pod br. UP II 01 – 043/24-5 od dana 07.05.2024. godine i broj UP II 01 – 043/24-5/1 od 13.05.2024. godine).

Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, Savjet Agencije je konstatovao sljedeće:

- 1) Dana 20.03.2024. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor koalicije nevladinih organizacija „Ravnopravno“, na rad emitera (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 04-043/24-20 od 20.03.2024. godine).

Prigovor se odnosi na programske sadržaje:

- informativnu emisiju „Dnevnik 2“, koja je emitovana dana 11. marta 2024.g. u periodu od 19:30:01 do 20:02:20 sati (32 minuta 19 sekundi) i okviru nje saopštenje Mitropolije

crnogorsko-primorske povodom Nacrta zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, u periodu od 19:51:15 do 19:51:33 sati (18 sekundi),

- informativnu emisiju „Argumenti“, koja je emitovana dana 14. marta 2024.g. u periodu od 20:00:06 do 21:30:25 sati (1 sat 30 minuta 19 sekundi).

Prigovorom se ukazuje da „Koalicija nevladinih organizacija 'Ravnopravno' izražava zabrinutost zbog nekritičkog i neuravnoteženog izvještavanja javnog servisa RTCG o Zakonu o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, čime RTCG krši član 9 Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore kojim se garantuje poštovanje profesionalnih standarda (jačanje društvene kohezije, uravnoteženo izvještavanje, doprinos poštovanju i unaprjeđenju ljudskih prava, demokratskih vrijednosti i institucija, promociju i podršku vrijednostima građanskog društva i prezentovanje građanskih inicijativa, nepristrasno, tačno, blagovremeno, razumljivo i uravnoteženo informisanje o domaćim i međunarodnim dešavanjima od javnog interesa, te izvještavanje o aktuelnim životnim problemima različitih struktura crnogorskog društva)“.

Naglašava se da je „povreda profesionalnih standarda započeta prilikom emitovanja saopštenja Mitropolije crnogorsko-primorske (MCP) povodom Nacrta zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, u informativnoj emisiji 'Dnevnik', emitovanoj 11.3.2024. godine u 19.30 sati, urednice Jelene Otašević, nakon čega je ista prenešena na portalu RTCG“, a da „nakon toga, RTCG nastavlja sa kršenjem profesionalnih standarda u emisiji 'Argumenti', emitovanoj 14.3.2024. godine, na temu 'O suživotu u Crnoj Gori, te kako vjerske zajednice doprinose miru i toleranciji', a u kojoj su gostovali Joanikije, mitropolit crnogorsko-primorski, Rifat Fejzić, reis islamske zajednice, Rok Donlešaj, barski nadbiskup i Luciano Moše Prelević, vrhovni rabin Crne Gore“.

Nadalje, u prigovoru se naglašava da je „u okviru ove emisije, urednica Ivana Popović, postavila pitanje o Nacrtu zakona, pogrešno citirajući njegov naziv, sa sljedećim pitanjem 'Vi ste se iz Mitropolije nedavno oglasili i povodom ovog navodnog Nacrta zakona koji se pojavio u medijima a koji bi podrazumijevao i moguću promjenu pola i matičnog broja. Zbog čega ste se prvi oglasili tim povodom i je li to miješanje upitanja države?', pa je kako se navodi „ovim neprofesionalnim pristupom, urednica implicirala pogrešnu sadržinu i suštinu Nacrta zakona, jer se on bavi administrativnom promjenom oznake pola i matičnog broja, a ne pitanjem promjene pola, koja je regulisana još 2012. godine Zakonom o zdravstvenom osiguranju“. Podnosilac prigovora zaključuje da je „ovim otvoren prostor da se javnosti prikaže stav vjerskih zajednica kao relevantan u crnogorskom društvu u pogledu učešća u donošenjima zakona na temu ljudskih prava, a što direktno krši princip sekularnog društva“.

- 2) Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga je izvršio uvid u snimak emitovanih programskih sadržaja i sačinio nalaz (akt broj UP P 02-043/24-20/1 od 21.03.2024. godine). Agencija je dana 21. marta 2024. godine, pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti zbog kršenja Zakona, Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-043/24-20/2 od 21.03.2024. godine).
- 3) Dana 01.04.2024. godine, emiter je dostavio Izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije pod br. UP P 02-043/24-20/3 od 01.04.2024. godine) u kome je naveo:
 - „Primarna priroda emisije 'Argumenti' je rasprava ili diskusija koja predstavlja tematski usmeni razgovor u kojem aktivno učestvuje više ljudi u rješavanju nekog pitanja koje je opšte vrijednosti. Oblik je usmenog iznošenja stavova i argumenata, kritika, drugih mišljenja o određenom pitanju i srodna je debati“;
 - „Diskusija je vođena na temu vjerskog suživota u Crnoj Gori i kako vjerske zajednice utiču na isti, primamo tema emisije nije bio navedeni Zakon“;
 - „Prigovor se fokusira na jedan segment emisije, jednu diskusiju u okviru iste pa se gubi smisao i poenta same emisije“;
 - „Nije tema emisije bio Nacrt zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, kako se to pogrešno prigovorom precipira“;

- „Iznošenje komentara vjerskih poglavara koji su učestvovali u predmetnoj emisiji i njihovim stupanjem na javnu scenu kada su iskazali svoje mišljenje u odnosu na predmetni nacrt primjetno je da su postali predmet interesovanja podnosioca prigovora, koji pritom nije u stanju da razvije širi prag tolerancije na komentare i navode u pogledu njihovog javnog istupanja u predmetnoj emisiji i iskazivanja različitih mišljenja“;
 - „Sloboda izražavanja, kako je to garantovano stavom 1 člana 10 Evropske konvencije, predstavlja jedan od bitnih temelja demokratskog društva, i jedan je od osnovnih uslova za njegov napredak i samoispunjenje svakog pojedinca ("LINGENS protiv AUSTRIJE (Predstavka br. 9815/82), OBERSCHLICK protiv AUSTRIJE (Predstavka br. 11662/85), REKVENYI protiv MAĐARSKJE (Predstavka br. 25390/94), MANOLE I OSTALI PROTIV MOLDAVIJE (Predstavka br. 13936/02), UDRUŽENJE EKIN protiv FRANCUSKE (Predstavka br. 39288/98))“;
 - „Emisija je uređena i emitovana profesionalno i odgovorno, sve u skladu sa članom 56 st. 4 Zakona, kao i u skladu sa članom 8 st. 1 Pravilnika i članom 11 st. 1, jer su objavljeni suprostavljani stavovi po objavljenoj temi, nijesu se tendenciozno promovisali interesi jedne vjerske zajednice, već su svi vjerski poglavari imali jednako učešće u raspravi“;
 - „Ne treba zanemariti ni pravo crkvenih poglavara da budu uključeni u društvene rasprave crkvenih stavova o pitanjima kao što su abortus, homoseksualnost, brak i rodna ravnopravnost ili moralne rasprave gdje se razmatraju etička pitanja, poput pravednosti, milosrđa, ljubavi prema bližnjem i drugih moralnih vrijednosti“;
 - U praksi ESLJP značaj slobode izražavanja, te značaj slobode medija koja sloboda se ne pominje eksplicitno u tekstu Evropske konvencije, ali je apsolutno nesporno da se pod slobodom izražavanja posebno podrazumijeva i sloboda medija, se opisuje između ostalog na sljedeći način: Olakšava i podržava učešće u razmijeni političkih, kulturnih i socijalnih informacija - MULLER i dr. protiv Švajcarske (Predstavka br. 10737/84); Obezbjedi dostupnost informacija, i to ne samo onih koje su poželjne, već i onih koje vrijeđaju, šokiraju i uznemiravaju 'jer su to zahtjevi pluralizma, tolerancije i slobode mišljenja bez kojih nema demokratskog društva HANDYSIDE protiv UJEDINJENOG KRALJEVSTVA (Predstavka br. 5493/76);
 - „emisija nije sadržavala ni jednu uvredljivu ili uznemiravajuću informaciju“;
 - „U odnosu na dio prigovora koji se odnosi na pogrešnu interpretaciju imena Zakona, riječ je o živom programu tako da se mogu desiti i takve situacije, jednostavno u formulaciji pitanja urednice koja je bila u studiju napravila je lapsus“;
 - „netačni su navodi da je saopštenje MCP emitovano integralno, a kao dokaz prilažemo vam i link na kojem se vidi kako izgleda integralna informacija, koja je istovjetna mailu koji smo dobili od Mitropolije (<https://mitropolija.com/2024/03/11/o-nacrtu-zakona-o-pravnom-prepoznavanju-rodnoq-identiteta-na-osnovu-samoodredienia/>)“;
 - Da je „u Dnevniku 2 15.3. ... objavio i informaciju objavljenu na ... portalu, a koja se odnosi na Predlog zakona ...“ i to sljedeći tekst: „Utvrdjivanje Predloga zakona o pravnom prepoznavanju rodnoq identiteta na osnovu samoodređenja planirano je za četvrti kvartal ove godine, saopšteno je Portalu RTCG iz Ministarstva ljudskih i manjinskih prava (MLJMP). I izvršni direktor Asocijacije 'Spektra' Jovan Džoli Ulićević smatra da nema prepreke da se nacrt Zakona nađe pred poslanicama i poslanicima do kraja prvog zasjedanja Skupštine.“
 - „Kako je nesporno, ovdje se radi o slobodi novinara i učesnika u raspravi da, u skladu sa pravom na mišljenje i pravom na slobodu govora (koja je Ustavom zagarantovana), da iznose svoje stavove o problemu od šireg društvenog i javnog interesa pa je nedopustiv pokušaj podnosioca prijave da ukine ili suštinski ograniči pravo urednika emisije da analizira kontekst, okolnosti, značaj, motive, posljedice u ovom konkretnom slučaju...“.
- 4) Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između

elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 tač. i) Pravilnika).

- 5) Članom 55 st. 6 Zakona i članom 7 Pravilnika propisano je da su emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
- 6) Članom 56 st. 4 Zakona i članom 8 Pravilnika propisano je da emitovanje televizijskog programa mora da ispunjava, između ostalog, i sljedeće uslove: događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni; mora se podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.
- 7) Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- 8) Članom 11 st. 1 Pravilnika propisano je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.
- 9) Razmatrajući navode žalbe drugostepeni organ je našao da u obrazloženju prvostepenog rješenja nijesu dati valjani razlozi odnosno dati razlozi su nedovoljni i iz istog se ne može izvesti pouzdan zaključak kojim se razlozima prvostepeni organ rukovodio prilikom donošenja prvostepenog rješenja.
- 10) Navodi podnosioca prigovora u odnosu na segment programskog sadržaja „Argumenti“ da je emiter prekršio profesionalne standarde svojim neprofesionalnim pristupom su neosnovani, iz razloga što emiter ima uređivačku slobodu i slobodu izražavanja, a za izjave i mišljenje gostiju emisije emiter nije odgovoran, niti se može govoriti da je voditeljka ove emisije na pristrasan način odobrila ili omogućila njihovo ponašanje. Na iznošenje svog stava gosti imaju pravo u okviru svoje slobode mišljenja i izražavanja, a pravo da ga čuju imaju i gledaoci u okviru njihovog prava na informisanje.
- 11) Uređivački koncept emisije je kreiran na način da urednica emisije poziva goste sa kojim analizira određenu temu, u ovom slučaju suživot različitih vjeroispovjesti na teritoriji Crne Gore. U konkretnom slučaju, u emisiji su na navedenu temu govorili predstavnici crnogorsko-primorske Mitropolije, reis islamske zajednice, barski nadbiskup i vrhovni rabin Crne Gore u kojoj su izneseni njihovi stavovi i mišljenja povodom određenih pitanja ili tema. Njenim emitovanjem emiter nije prekršio nijedan programski standard jer su, zbog formata emisije, predstavljeni isključivo stavovi gostiju.
- 12) Emitovani segment informativne emisije „Argumenti“ ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način“. Treba praviti jasnu razliku između odgovornosti gosta za date izjave, s jedne strane i odgovornosti medija i medijskih poslenika koji doprinose njihovom prenošenju ili širenju u okviru svog zadatka da prenose informacije o pitanjima od javnog interesa, sa druge strane. Mediji se ne mogu obavezno smatrati odgovornim za izjave drugih osoba, čije širenje oni pomažu. Iako oni mogu snositi određenu odgovornost ako, na primjer, usvoje ili potvrđuju određene izjave (što u konkretnom programskom sadržaju nije slučaj), ipak smatrati ih odgovornim za izjave drugih nije opravdano.
- 13) U konkretnom slučaju nije prekršen ni član 11 Pravilnika, jer zbog formata emisije, ne može se očekivati objavljivanje suprotstavljenih stavova. Pitanjima autorke je, po mišljenju podnosioca prigovora otvoren prostor da se javnosti prikaže stav vjerskih zajednica kao relevantan u crnogorskom društvu u pogledu učešća u donošenjima zakona na temu ljudskih prava, a čime se po mišljenju podnosioca direktno krši princip sekularnog društva i ocijenio da je sama emisija i njen tok isključivo vezana za uredničku slobodu novinarke. Naime, voditeljka svojim pitanjima („Zbog čega ste se oglasili tim povodom i je li to miješanje u pitanja državna?... Da li vi mislite da je to pitanje vjerskih organizacija, Nacrt, recimo, ovog zakona ili bilo kojeg drugog zakona ili je to zadiranje u rad državnih institucija?...Jeste li Vi zadovoljni odnosom države i Vaše vjerske zajednice?) nije odstupala od primarne teme same emisije već je istima upravo ukazala na potencijalno miješanje vjerskih zajednica u odnosu na državna pitanja, a ne na pitanja pravnog prepoznavanja rodnog identiteta. Zbog svega navedenog drugostepeni organ smatra da je prigovor neosnovan u dijelu koji se odnosi

na programski sadržaj „Argumenti“ i donio odluku kao u stavu 2 dispozitiva Rješenja.

- 14) Kada je u pitanju programski sadržaj „Dnevnik 2“, ne može se dovoditi u pitanje pravo emitera da objavi stav vjerske zajednice (Mitropolije crnogorsko-primorske) u vezi sa Nacrtom Zakona, s obzirom na to da se radi o zakonodavnoj inicijativi koja predstavlja pitanje od interesa za javnost i izazvala je različite reakcije. Međutim, emiter je propustio da pruži cjelovitu informaciju o procesu izrade Zakona i njegovim ključnim rješenjima, kao i stavu suprotne strane povodom predmetnog pitanja (strane koja se zalaže za usvajanje Zakona). Činjenica da je emiter prenio samo kratku informaciju o stavu Mitropolije crnogorsko-primorske, bez ikakvog konteksta, ukazuje na propuštanje emitera da obezbijedi cjelovito informisanje o predmetnom pitanju i primjerenu zastupljenost različitih pristupa i mišljenja, uz poštovanje razlika u mišljenjima povodom predmetne teme (član 55 stav 6 i član 56 stav 4 Zakona). Na ovaj način emiter je propustio da u svom informativnom programu obezbijedi objavljivanje suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji bi predstavljali cjelinu u obradi predmetne tematike, čime je omogućio promovisanje interesa jedne grupe/strane (vjerskih zajednica).
- 15) Kako su mediji jedan od ključnih faktora za formiranje javnog mnjenja, njihovi sadržaji (izvještaji, debate, komentari) o procesima i događajima koji su usmjereni na regulisanje, zaštitu ili ostvarivanje ljudskih prava imaju veliki značaj. Zadatak medija je da prenesu nepristrasnu informaciju, da pitanja predstave na objektivni i uravnotežen način, ali je, takođe, njihova uloga i da bez predrasuda stanu na stranu pravne jednakosti i doprinesu formiranju šireg društvenog antidiskriminatornog okruženja. Društvena obaveza medija jeste da doprinesu suštinskom razumijevanju određene problematike. Putem otvaranja javne debate, prenošenjem različitih stavova i objektiviziranjem problema, mediji obezbjeđuju da šira javnost na osnovu relevantnih informacija i vlastitih promišljanja, izgradi konstruktivan stav, što u pogledu programskog sadržaja „Dnevnik 2“ objavljivanjem samo stava jedne vjerske zajednice nije ispoštovano.
- 16) Savjet je razmotrio i navode iz dopune žalbe i utvrdio da se dostavljeni linkovi odnose na sadržaj portala RTCG odnosno da emiter nije dostavio informaciju o bilo kom programskom sadržaju koji je na ovu temu emitovan u televizijskom programu ovog emitera.
- 17) Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emiter kada je u pitanju programski sadržaj „Dnevnik 2“ koji je emitovan dana 11. marta 2024.g. u periodu od 19:30:01 do 20:02:20 sati (32 minuta 19 sekundi) prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa, odnosno da je u predmetnim slučajevima prekršen čl. 55 stav 6 i čl. 56 st.4 Zakona, čl. 7, 8 stav 1 i 11 st. 1 Pravilnika i tač. 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01.

Na osnovu čl. 126 stav 6 Zakona o upravnom postupku Savjet Agencije je odlučio kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će biti objavljeno na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemca.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Ovo Rješenje je konačno i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema ovog Rješenja.

Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije
dr Branko Bošković

Dostavljeno:

- NVO „Ravnopravno“
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“
- Direktor Agencije za elektronske medije
- Služba za informacione-komunikacione tehnologije
- Arhiva